

Principals conclusions de la *Educació i cultura com a eina de transformació social*

PLA ESTRATÈGIC TARRAGONA CULTURA

Ponents: Eulàlia Bosch (filòsofa, professora i dissenyadora de projectes educatius), Alfons Martinell (doctor en Pedagogia, formador en gestió cultural), Rafa Milán (cap del Servei de Cultura de l'Ajuntament del Prat de Llobregat) i Berta Solé (representant de La Cultivadora, projectes educatius d'equipaments escènics i musicals nacionals de Catalunya).

Moderador: Núria Cartanyà, periodista.

Dia: dijous 28 de novembre de 2024.

Lloc: vestíbul del Teatre Tarragona (Rambla Nova, 11).

Cultura i educació han d'anar de la mà?

Els especialistes apunten a la trajectòria històrica d'aquesta separació, relativament recent, que ens trasllada fins a la segona meitat del segle XX, i que ells posen en relació amb les polítiques culturals d'André Malraux.

Sigui com sigui, confirmen que la separació entre cultura i educació ha portat una sèrie de dificultats que s'han d'intentar redreçar, o superar. Conclouen: «Cultura i educació és una mala frase». Parlem d'una mateixa cosa.

D'alguna manera, els agents educatius participen de la vida cultural, transmeten cultura, la recomanen, la fan viva, i per altra banda els artistes, els creadors, els pensadors, també contribueixen a educar-nos, a treballar i estimular moltes habilitats (de pensament, de creativitat, d'imaginació, etc.).

No podem deslligar, tampoc, la cultura dels drets culturals, és a dir, dels drets humans. Per tant, hem de pensar sobre aquesta qüestió en termes de drets, i també de participació en la vida cultural. L'escola és l'únic espai on determinats discursos poden entrar a formar part de la vida de certes persones. És, per tant, o hauria de ser, un espai d'alfabetització cultural.

La vida cultural ha de ser lliure i s'ha de poder desenvolupar des de tots els àmbits, també des de l'escola i els diferents centres educatius, en tots els trams d'edat. Hi ha una idea que també ressona de fons, en aquest sentit: que qualsevol edat és bona per aprendre.

Què cal fer perquè cultura i educació vagin més de la mà?

Caldria, en essència, la superació d'aquest parcel·lament, que ara com ara es tradueix, fins i tot, en competència, dins l'administració pública, entre departaments, per disposar de recursos econòmics (per exemple, a l'hora d'aspirar a determinades subvencions públiques).

Cal trobar, per contra, espais de diàleg, propiciar-los, i que s'afavoreixi el treball conjunt, des d'un punt de vista integral. Per què no fan un cafè, un dia a la setmana, els caps tècnics dels dos departaments municipals? En d'altres llocs, com Sant Boi, han arribat a teixir un projecte compartit.

Denunciar les limitacions de tipus estructural. És a dir, no podem culpar els agents culturals o els educadors de totes les mancances del nostre sistema. Hi ha problemes que són estructurals, com la manca de recursos econòmics, i que dificulten el tipus d'accions que es poden plantejar i dur a terme. Aquest és un problema, fonamentalment, de voluntat política.

Què ens hem de plantejar, si volem proposar una acció, per exemple, a un centre educatiu?

En primer lloc, així com en qualsevol política cultural, ens hem de plantejar quines són les necessitats de la ciutadania (i, en cas concret, del centre educatiu). Sense aquesta escolta prèvia no podrem respondre a allò que realment fa falta.

No es tracta d'oferta, sinó d'entendre les necessitats socials i el fet que l'alumnat no és només un públic segur, perquè el tenim allà assegut tant sí com no.

Cal conèixer les dinàmiques dels centres educatius i les seves dificultats intrínseques. És per això que aquest diàleg mutu és imprescindible.

També cal tenir present les oportunitats que generen les accions a llarg termini, d'un cert seguiment, que no són mers bolets aïllats.